

Pedagogia de la muntanya

La cultura del viatge té tota una gamma, entre l'agència de desplaçaments, oferta quadriculada, viatge passat per la batedora, i el diumenger que ni en diu viatge, sinó sortida: pregunta, improvisa, si cal, i engega l'utilitari. Senzillament, surt. Avui del viatge i de la sortida se n'ha fet, també, una part de la qualitat de vida. El nerviosisme, el signe extern, l'aparença de consum, i sovint la superficialitat, són alguns ingredients que van amb l'equipatge.

Qui surt de casa ha de saber alguna cosa d'aquella terra concreta i d'aquella carretera que passarà, generalment, massa de pressa. Fer-ho a peu ja és demanar massa. Amb bon encert, s'ha posat molta informació a peu de camí. Ara penso que, en caminar de Girona a Canet d'Adri els indicadors et van dient els nuclis de població: Montcal, Adri, Viert, i més amunt Rocacorba. O bé, anant al

Montseny, a la sortida de Sant Celoni t'atura amablement un equip informador i et dona notícia escrita del massís que comences a pujar.

La pedagogia de les realitats i els límits geogràfics fa que quan no hi és, en algun lloc, es troba més a faltar. Per exemple, hi ha una desinformació sobre dues subcomarques visitadíssimes, estimades i carismàtiques de muntanya: les Guilleries i el Collsacabra. Molta gent les confon, les ajunta o no les delimita; algú ignora els noms. La riquesa paisatgística, a les dues, tan brillant els dies de tardor, m'ha recordat que algú ha d'emprendre la missió de "marcar el territori", per dir-ho en termes fàcilment biològics. Amb les Guilleries i el Collsacabra comparteixen límits —sense retolar— les comarques de la Selva, la Garrotxa i l'Osona. La voluntat de donar-ne informació també hauria de ser compartida. El tractament de la pedagogia de la nostra muntanya ha quedat massa eclipsat per l'aparador de la marina. I ara potser no es distingeix prou que el Collsacabra és un altiplà i que les Guilleries és un massís muntanyós, o que els municipis de Sant Hilari Sacalm, Osor, Espinelves, Arbúcies i Viladrau pertanyen a les Guilleries, mentre que Rupit, Pruit, Tavertet i Cantonigròs són del Collsacabra.

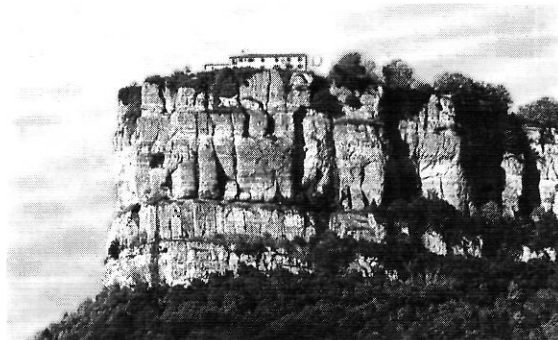
Aquesta pedagogia dels noms s'ha d'emmarcar en la cultura bàsica. No voldria pas ser interpretat malament, però m'arrisco: avui la universitat, les universitats, ens estan produint grans quantitats i qualitats de

El santuari de Rocacorba.

llicenciatures i doctorats en totes les branques del saber, però potser ara ens faltaran *divulgadors*; és a dir persones que sàpiguen fer baixar el to del pedestal i engrunin els temes de cultura general. La geografia amb què ens topem cada diumenge, a cada sortida, és un d'aquests temes, ben populars. Ara cal fer una pregona referència, amb desig d'interpel·lació, a les entitats excursionistes que des dels seus inicis, ja fa més de cent anys,

Corriol al Collsacabra. A sota, el Far.

omplien un buit magníficament. Noms il·lustres com Cèsar August Torras, Verdaguer, Domènech i Muntaner, Puig i Cadafalch, i molts més a totes les comarques catalanes, varen impulsar l'excursionisme infonent-li un gran contingut de despertaferro cultural. Els excursionistes d'aquelles entitats eren tinguts per «marmessors dels béns de la vella Catalunya». Ara cal demanar als hereus d'aquell esperit que tornin als orígens, que no rebaixin el servei al país. I junt amb els excursionistes, tradicionalment, escorcollaven els paisatges els escriptors. Com dues passions entrelligades, excursionisme i literatura, compartien «salvar els mots», la tasca més ancestral de

tots els pobles. Observant i copsant la realitat de les nostres muntanyes, els escriptors havien assolit una cota de classicisme. Avui, potser tothom s'ha tornat més de ciutat, literàriament i tot.

Benvinguda sigui tota la divulgació geogràfica, en forma d'indicadors, fulletons, mapes entenedors, excursions guiades, taules de situació, informatius als mitjans de comunicació, realitzacions orientades per una triple voluntat, política, cívica i educacional.

Hem començat parlant de les Guilleries i el Collsacabra, uns noms que no es llegeixen, que trobem a *faltar*, carretera amunt. Sobre els noms de les coses Marta Pessarrodona ha fet una precisió que té

un valor molt aplicable: «M'acomplexo periòdicament davant dels arbres, els ocells, els vents, els peixos i un sens fi de coses que no sé quin nom tenen, i les coses sense nom acaben per no tenir existència real, són un manquement».

Avui només una minoria s'apuntaria al mític viatge a Ítaca, ple d'aventures i perills. Els objectius del viatge modern són –només– trencar la monotonia, viure un cert canvi d'aires i buscar la capacitat d'admiració davant del que és bonic, famós o extravagant. El turista s'alimenta d'un esperit de competició, de consumisme, doncs, perseguint un il·lusori acaparament del paisatge; molts turistes, aclaparats per això, ni troben a faltar els noms, les informacions. En canvi, el *viatger conscient contempla el paisatge i l'assaboreix*: busca els noms per atorgar a les coses una existència real. Fer ascendir d'una categoria a l'altra pot ser tot un noble esforç de veritable cultura popular.

JORDI DALMAU